

בעקבות הברון אדמונד רוטשילד

Sur les traces du Baron Edmond de Rothschild

השנה מלאו 63 שנה לפטירתו של הברון בנימין אדמונד רוטשילד, אחד האנשים המופלאים בתולדות העם היהודי. הברון רוטשילד נולד בפריס לאחת המשפחות העשירות ביותר בעולם. אחיו ניהלו את הבנקים והעסקים של המשפחה, ואילו הוא העדיף לעסוק באומנות.

הקשרים שלו עם המפעל הציוני בארץ-ישראל התחילו בשנת 1882. יוסף פיינברג, מהחלוצים שיסדו את ראשון-לציון, בא אליו בשליחות המושבה. הוא ביקש מהברון הלוואה לחפירת באר מים. הברון שמע על מעשי החלוצים בארץ והחליט: מכאן והלאה אקדיש את כל זמני וכל כספי ליישוב ארץ-ישראל ביהודים, לתחיית עם ישראל בארצו. הוא לקח על עצמו את האחריות למושבות בארץ.

מכספו שילמו את המסים לממשלה התורכית, ובכספו קנו עזים, פרות ותרנגולות לאיכרים. לארץ שלחו מומחים לחקלאות, שהדריכו את האיכרים בעבודת-האדמה. בכספו ייבשו את הביצות, יסדו מושבות חדשות ורכשו קרקעות, כדי ליישב עליהן חלוצים שאין להם די כסף לקניית אדמות.

הברון חשב על פיתוח תעשייה חקלאית, על חינוך ולימוד השפה העברית. "אני רוצה ליצור יישוב שיהיה למופת לרבים, שיהיה לכוז משפיע על היהודים בגולה, כדי שיעלו לארץ".

בתחילה לא רצה הברון שידעו כי הוא האיש שעוזר כל-כך, וכמושבות דיברו על "הנדיב הידוע". אחר-כך כינו אותו "אבי היישוב". "ההשגים שלנו בארץ יהיו לכבוד לכל העם היהודי", אמר הברון. אחרי מותו אמרו עליו מנהיגי הציונות: "בלעדי הברון לא היה נוסד בארץ שום יישוב חדש, וכל המושבות היו מתמוטטות".

כל מושבות העלייה הראשונה קשורות בברון רוטשילד, וכמעט בכל אחת מהן יש "פינה" לזכרו. כך גם הייקבים בזכרון-יעקוב ובראשון-לציון.

ליד קיבוץ נחשולים נמצא מוזיאון ששמו "המזגה". המוזיאון מספר את סיפור הניסיון של הברון רוטשילד לפתח תעשיית בקבוקים בארץ-ישראל.

הייקבים לייזן בראשון-לציון ובזכרון-יעקוב היו בין המפעלים החשובים שייסד הברון בארץ. היום אנו מכירים את יין רוטשילד, אך כבר לפני תשעים שנה זכה היין מארץ-ישראל במדליית זהב...פריס.

באותם הימים לא היו בארץ בקבוקים. איך משווקים את היין? מה עושים? הברון החליט: נקים בארץ בית-חרושת לבקבוקים. כך תיפתר הבעייה של שיווק היין, וכך גם תפתח בארץ תעשייה.

VOCABULAIRE DU TEXTE

בעקבות הברון...

Verbes

פעלים

remplir, se remplir	מ.ל.א, ממלא, מילא, לְמַלֵּא (פיעל)
diriger	נ.ה.ל, מנהל, ניהל, לנהל (פיעל)
préférer	ע.ד.פ, מעדיף, העדיף, להעדיף (הפעיל)
s'occuper	ע.ס.ק, עוסק, עסק, לעסוק (פעל)
commencer	ח.ו.ל, מתחיל, התחיל, להתחיל (הפעיל)
fonder, établir	י.ס.ד, יוסד, יסד, ליסוד (פעל)
former, mettre sur pied, créer	י.ס.ד, מיסד, ייסד, ליסד (פיעל)
demander	ב.ק.ש, מבקש, ביקש, לבקש (פיעל)
décider	ח.ל.ט, מחליט, החליט, להחליט
consacrer	ק.ד.ש, מקדיש, הקדיש, להקדיש
payer	ש.ל.מ, משלם, שילם, לשלם (פיעל)
envoyer	ש.ל.ח, שולח, שלח, לשלוח (פעל)
montrer à, diriger vers...	ד.ר.כ, מדריך, הודריך, להדריך (הפעיל)
assécher	י.ב.ש, מיבש, ייבש, ליבש (פיעל)
acquérir	ר.כ.ש, רוכש, רכש, לרכוש (פעל)
installer	י.ש.ב, מישב, יישב, לישב (פיעל)
créer	י.צ.ר, יוצר, יצר, ליצור (פעל)
influencer	ש.פ.ע, משפיע, השפיע, להשפיע
nommer, surnommer	כ.נ.ה, מכנה, כינה, לכנות (פיעל)
aider	ע.ז.ר, עוזר, עזר, לעזור (פעל)
être édifié	י.ס.ד, נוסד, נוסד, להיווסד (נפעל)
s'effondrer	מ.ט.ט, מטמוטט, התמוטט, להטמוטט
se trouve	מ.צ.א, נמצא, נמצא, להימצא (נפעל)
développer	פ.ת.ח, מפתח, פיתח, לפתח (פיעל)
commercialiser	ש.ו.ק, משווק, שיווק, לשווק (פיעל)
édifier, mettre sur pieds	ק.ו.מ, מקים, הקים, להקים (הפעיל)
se solutionner	פ.ת.ר, נפתר, נפתר, להיפתר (נפעל)

se développer

פ.ת.ח, מתפתח, התפתח, להתפתח

Expressions

à partir de maintenant

מכאן והלאה

il a pris la responsabilité

הוא לקח על עצמו

Noms

שמות עצם

mort, décès

פטירה

affaire

עסק, עסקים

l'art

אומנות

pionnier

חלוץ, חלוצים

prêt

הלוואה

renaissance

תחייה

responsabilité

אחריות

impôts, taxes

מס, מסים

gouvernement

ממשלה

chèvres

עז, עזים

vaches

פרה, פרות

poules

תרנגולות

paysan

איכר, איכרים

spécialiste, expert

מומחה, מומחים

marécage

ביצה, ביצות

terrain

קרקע, קרקעות

développement

פיתוח

industrie

תעשייה, תעשיות

exemple

מופת

force

כוח, כוחות (ז)

réalisation

השג, השגים

cave à vin

ייקב, ייקבים

verrerie, vitrerie

מזגגה

expérience, essai, tentative

ניסיון, ניסיונות (ז)

bouteille

בקבוק, בקבוקים

entreprise	מפעל, מפעלים
usine	בית-חרושת, בתי-חרושת
problème	בעייה, בעיות

Adjectifs

שמות תואר

extraordinaire, exceptionnel	מופלא, מופלאים
riche	עשיר
agricole	חקלאי
lié	קשור
important	חשוב

Commentaire

מאז ומתמיד היו בני משפחת רוטשילד נאמנים ליהדותם וגאים בה. יהודים רבים מכל העולם היו פונים אל משפחת רוטשילד בשעת צרה וקיבלו עזרה. בייחוד עזרו בני רוטשילד ליהודי רוסיה אחרי הפרעות (pogroms).

גם האיכרים היהודים בארץ-ישראל פנו אל הברון אדמונד רוטשילד, כאשר מצב המושבות הראשונות בארץ היה קשה ביותר. הברון שלח אגרונום שיִדריך את האיכרים בחקלאות ונתן עזרה פספית גדולה, אבל ביקש לא לפרסם את שמו. לכן קראו לו "הנדיב הידוע".

במשך למעלה מחמישים שנה הייתה ארץ-ישראל במרכז ההתעניינות (préoccupation) של הברון.

הוא בנה בארץ בתי-חולים ובתי-ספר, קנה אדמות רבות, יסד למעלה מחמישים יישובים והכניס גידולים חדשים לחקלאות. לאיכרים בעלי הפרמים (vignes) עזר בכך שקנה את כל יבול (récolte) הענבים של השנה מראש במחיר שעלה על מחיר השוק. לאחר זמן בנה יקבים בראשון לציון ובזכרון יעקוב. במשך השנים ערך הברון ביקורים רבים בארץ. הוא נהג לשוחח עם האיכרים ודאג לבסס אותם.

בנו ג'יימס המשיך במסורת (tradition) של אביו, השקיע (il a investi) כספים רבים בארץ, בין היתר (entre autre) תרם שישה מיליון לירות להקמת בניין הכנסת במרכז ירושלים.